

בש"פ 8308/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 8308/14

לבונד השופטת ד' ברוך-ארץ

לפני:

מדינת ישראל

העוררת:

נ ג ד

פלוני

המשיב:

ערר על החלטתו של בית המשפט המוחזוי לנوعר
בירושלים מיום 4.12.2014 במ"ת 40117-11-14
שניתנה על-ידי לבונד השופט ר' יעקבי

עו"ד ארץ בן-אריה

בשם העוררת:

עו"ד חאג' מופיד

בשם המשיב:

ההחלטה

1. בפני ערר על ההחלטה של בית המשפט המוחזוי לנוער בירושלים מיום 4.12.2014 (מ"ת 40117-11-14), השופט ר' יעקבי). בהחלטתו הורה בית המשפט המוחזוי על שחרורו של המשיב לחופת מעצר בתנאים שיפורטו להלן.

2. נגד המשיב ונגד שלושה אחרים – כולם קטינים – הוגש ביום 19.11.2014 כתוב אישום המיחס להם הפרות סדר אלימות באזרע ירושלים. העבירות המיחסות למשיב הן סיכון חי אדם במידה ובנסיבות תחבורת (לפי סעיף 3(3)332 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), חבלה במידה ברכב (לפי סעיף 413 לחוק העונשין), ניסיון היזק בזדון (לפי סעיפים 452 ו-25 לחוק העונשין) וניסיון לתקיפת שוטרים בנסיבות חמימות (לפי סעיפים 274(2-3) ו-25 לחוק העונשין). לפי האישום הראשוני, ביום 13.11.2014 התמקמו המשיב ושלושת הנאשמים בקשר המחבר בין פסקת

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

זאב לבית חנינה והשליכו ממנו אבני על כל רכב שזהו על ידם כשייכם לנושאים יהודים. כתוצאה מזירות האבנים נפגע החלון הקדמי של רכב שכור. לפי האישום השני, המשיב ונאשם נוספת ידו אבני ובקבוקים וכן ירו זיקוקים לכיוון הרכבת הקללה בירושלים. את הזיקוקים רכש הנאשם אחר בסוף שהועבר לו על-ידי המשיב למטרה זו. לפי האישום השלישי, ביום 5.11.2014 ידה המשיב אבני בצוותא עם אנשים אחרים, כשהם כולם רעלוי פנים, לעברם של שוטרים שהגיעו במסגרת תפקידם לשועפט.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום עתירה המדינה להארכת מעצרם של כל הנאים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. שירות המבחן לנוער ערך תסוקיר בעניינים של כל הנאים. בתסוקיר המעצר של המשיב צוין כי הוא בן 15 ותשעה חודשים ומתגורר בשועפט. שירות המבחן בחן את חלופת המעצר שהוצע בעניינו של המשיב – בית סbeta בעיר העתיקה בירושלים – ולא נקט בעמדה כלשהי לגבי שחרורו של המשיב לחופה זו. שירות המבחן הציע על חומרתם של המעשים המិוחסים למשיב ועל כך שהם התבצעו במספר מועדים שונים, מחוד גיסא, ועל כך שחלופת המעצר מרוחקת מזמן הערים וכן על כך שנמצאו מספר בני משפחה של המשיב ששימשו כמפתחים עליון, מאידך גיסא. הוא הוסיף וציין שהוריו של המשיב היו מופתעים מהמעשים המិוחסים לו ואף גינו אותם. במסגרת הכתנת התסוקיר שיתף האב בכך שהורשו בעבר בביצוע עבירה בטחונית, שבגינה ריצה מסר בפועל בשנת 1991, אך הוסיף והציג כי דזוקא עברו וה坦טו האישית מגברים את הגינוי שלו למעשים. שירות המבחן התרשם שמצב רוחו של המשיב ירוד והוא מורתע מהמעצר. הוא דיווח על קשיים שהוא מעתיר, וכי הוא התחייב לעמוד בכל תנאי מגביל שיטול עליו. كذلك המבחן התרשם שגם דודתו וסבתו שהוצעו כמפתחות ראש בעירות המוחסנות למשיב. צוין, כי לגבי שלושת הנאים האחרים ניתנה המלצה של שירות המבחן לשחררם לחלופות המעצר שהוצעו בעניינם.

4. בית המשפט המחוזי הורה על שחרורם של כל ארבעת הנאים לחלופות מעצר בתנאים מגבלים. הוא הציע על תסוקרי המעצר המפורטים שהונחו לפניו, שהיו בעיקר חוביים. הוא הוסיף כי חלופת מעצר ביתית הדוקה בשלוב לימודי ופיקוח של שירות המבחן עדיפים על פני הותרת הנאים במעצר. באופן ספציפי, הוא הורה של שחרורו של המשיב לחלופת מעצר במתכונת של מעצר בית מלא בבית סbeta של המשיב בעיר העתיקה, בכפוף לתנאים הבאים: בכל רגע נתון יהיה עמו אחד מהמפתחים שנקבעו בעניינו (סbeta, דודתו, דודו ושני הוריו); יוטל עליו פיקוח מעצרים של שירות המבחן לחצי שנה; יופקדו על-ידו 5,000 שקלים; וכן ינתנו ערבות של כל ארבעת המפתחים על סך של 15,000 שקלים כל אחד.

5. مكان הערר שלפני. המדינה טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר הורה על שחרורו של המשיב לחלופת המעצר שהוצעה בעניינו. לשיטה, ריבוי המעשים המិוחסים למשיב, חומרתם, והעובדת שהם בוצעו על רקע אידיאולוגי מלבדם על הסיכון הרוב שנשקף מן המשיב. המדינה מדגישה את חומרת המעשים המិוחסים למשיב גם במקרים אחרים – היא מצביעה על כך שמכتب האישום עולה שהוא "רוח החיים" מאחריו אחד האישומים, וכי להבדיל מהנאים האחרים הואלקח בכל אחד מהאירועים המתוארים בכתב האישום. המדינה מדגישה גם את התקופה שבה התרחשו המעשים – תקופה של מתייחדות בטחונית, שבה מועצם החשש לכך שהמשיב ייחזר ויתשתתף בהפרות סדר. באשר לסתוקיר המעצר, המדינה סבורה שבית המשפט המחוזי לא נתן משקל ראוי לעובדה שירות המבחן נמנע מלנקוט עמדה בעניינו של המשיב. לבסוף, המדינה טוענת כי לא היה מקום לשחרר את המשיב לחלופת מעצר בתוככי העיר העתיקה בירושלים, לנוכח המתייחסות השוררת במקום. בא-כוח המדינה אף הוסיף בדיון שמהודעותיו של המשיב עולה שהוא תכנן להשליך אבני לעבר יהודים באזור אל-אקצא, תכנון שבמסופו של דבר לא יצא אל הפועל.

6. מנגד, המשיב טוען שיש להשאיר את החלטתו של בית המשפט המחוזי על כנה. טיעונו של בא-כוחו בפני

התמקדו בכך שאין מקום להבחן בין המשיב לבין שלושת הנאים האחרים בכתב האישום – אשר שוחררו לחלופות מעוצר. לטענותם, האישומים הנוספים המינויים למשיב הם מינויים. הוא מוסיף גם חלופות המעצר של הנאים נמצאות באזורי מזרח ירושלים, ואף ביותר סמיכות למקום ביצוע העבירות. בא-כוח המשיב תמה אפוא מודיעו הוגש עדר רק בעניינו של המשיב. כמו כן, בא כוחו של המשיב מצביע על כך שהמעשים המינויים למשיב לא גרמו לנפגעים. הוא גם מדגיש את העובדה של המשיב קטן, וטוען בהקשר זה כי השארתו במעצר תגרום לו לנזקים ותפגע במאਮצי השיקום בעניינו. באשר לتفسיר המעצר, הוא מצביע על כך ששירות המבחן השאיר את ההחלטה בעניינו בבית המשפט, ונמנע גם מהמליצה נגד שחררו של המשיב.

דין והכרעה

7. תיקים מסוג זה, לדאבון הלב, אינם חריגים בנסיבותינו. עם זאת, ואולי דווקא משומם כך, ההחלטה בהם אינה פשוטה. הוא הדיון בערר שלפני. מחד גיסא, עניינו של המשיב מאופיין במספר נסיבות חמורות: הוא היה מעורב בכמה אירועים שונים, כאשר אחד מהם (ירוי הזיקוקים על הרכבת הקלה) היה פרי תכנון מוקדם ונעשה בהובלה. כמו כן, ומוביל להקל ראש במקרה של השלתת אבן, יודי אבנים על כל רכב תוךו במשנה תוקף של חומרה והוא מעיד על מסוכנות רבה. דומה אפוא עניין לנו ב"ഫירות סדר" ברף העליון בכל הנוגע לחומרתן, כאשר היה יכולות להסתתרים גם בתוצאות קשות. ריבוי המעשים אף מעיד על נחישות להביא לתוצאות פוגעניות. מאידך גיסא, יש להביא בחשבון את גילו של המשיב. מדובר בנוער, קטן שטרם מלאו לו 16 שנים. בנסיבות אלה מתחזקים שיקולי השיקום וגוברת ההצדקה לשחררו לחלופות מעוצר (ראו למשל: בש"פ 5707/14 מדינת ישראל נ' פלוני (28.8.2014) (להלן: עניין פלוני)).

8. בית המשפט המחויז בחן שיקולים אלה והגיע למסקנה בדבר שחרורם של כל הנאים לחלופות המעצר שהוצעו בעניינם. ברמה העקרונית, יש אכן לתת משקל של ממש להיעדרו של עבר פלילי ולהיותם של המעורבים קטנים (ראו למשל: בש"פ 5322/14 מדינת ישראל נ' פלוני (11.8.2014); בש"פ 5641/14 מדינת ישראל נ' חAMD (22.8.2014); עניין פלוני, פסקה 8). ואולם, גם המדינה נמנעה מהגשת ערע בעניינם של שלושת הנאים האחרים. עם זאת, כל מקרה נבחן לגופו.

9. בעניינו, ראוי לפתח ולומר כי אכן קיימות הבחנות בין המשיב לנאים האחרים. השאלה היא רק האם הבחנות אלה מספיקות. השוני ביניהם מתבטא לא רק בעבודות כתוב האישום, אלא גם בתסקיריו שירות המבחן. לא ניתן להתעלם מכך שהتسקיר בעניינו של המשיב אינו מסתיים בהמליצה לשחררו לחלופה, בשונה מאשר הנאים. יש אפילו לכוארה ממש בטענה שהמסוכנות הנש��ת מהמשיב היא ברמה גבוהה יותר משל השאר.

10. יחד עם זאת, אני סבורה כי אף את המסוכנות של המשיב ניתן לאין, או לכל הפחות לצמצם משמעותית, באמצעות שחרור לחלופות מעוצר. איןני שותפה לגישה שבמקרה זה מעוצר לשחרור לחלופות מעוצר הוא התוצאה הרכחית, אך אני סבורה כי קיים חשש שהחלופה אשר נקבעה אינה מתאימה לכך. לנוכח העובדה שהמעשים המשיב נעשו על רקע אידאולוגי ובמים של מתייחסות גבוהה במיוחד, היה מקום לקבוע חלופות מעוצר שנלוויות לה במידה גבוהה של ביטחון לכך שתקטין את הסיכון להישנותם של מעשים כאמור. ספק אם ניתן לומר זאת לגבי החלופה בבית סבו של המשיב. בעיקרם של דברים, הקושי טמון במיקומה של החלופה בעיר העתיקה בירושלים. שירות המבחן הצבע אמן על כך שהחלופה מרוחקת מזרית העבירות. אולם, מנגד, לא ניתן להתעלם מכך שהעיר

העתיקה היא זירה מורכבת בכל הנוגע לעבירות המียวחות למשיב ולנקודות חיכוך בהקשר של הפרות סדר, והדברים ברורים (ראו והשוו: בש"פ 251/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (14.1.2014); בש"פ 6722/06 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה ה(2) (20.8.2006)). מיקום זה אף מעורר קושי ביחס למשיב באופן ספציפי, כפי שפורט לעיל. בית המשפט המוחז לא נדרש בהחלטתו להיבטים אלה של החלופה, ואך ציין שירות המבחן היה עיר לעניין מיקום החלופות המוצעות בעניינים של כל הנאים. לנוכח חומרת המעשים המียวחות למשיב והישנותם, והעובדת שהتسקיר של שירות המבחן נמנע מלנקוט עמדת בעניינו של המשיב, יש מקום לחזור למציאת חלופות מעוצר שתבטיח את השגת תכלית המעוצר תוך התחשבות במסוכנות הנש��ת ממנה וב貌פה של החלופה. בחינה פרטנית של השיקולים שאוטם מניית לא מופיעה בתסקיר המבחן ובמהמשך לכך אף לא בהחלטתו של בית המשפט המוחז).

11. אני מבקשת להוסיף ולהבהיר: במקרה שבפניו, העבדה שמדובר בקטין צעיר במיוחד, אשר קיים חשש שמעוצר ממושך יוסיף להידדרותו, היא זו המובילת למסקנה כי יש לעשות כל מאמץ למציאתה של החלופה – אך רק באופן שבטייה במידה מספקת את האינטרס הציבורי.

12. אשר על כן, העורר מתΚבל במובן זה שהתיק יוחזר לבית המשפט המוחז לצורך בוחנתן של חלופות מעוצר נוספת, ובכללן החלופה שנקבעה על-ידי בית המשפט המוחז, תוך התייחסות להיבטים שנזכרו לעיל ולאפשרות לוותה בתנאים נוספים. לכארה, מוטב אם חלופה כאמור תהיה מוחוץ לאזור ירושלים, אם כי אין מקום לקבוע מסמורות בעניין. ככל שהוא לא יהיה אפשרי – יש מקום לבחון כאמור האם ניתן להוסיף תנאים נוספים, כדוגמת העלאתו של סכום הערבות או הוספת איזוק אלקטרוני, וזאת מבלתי לקבוע מסמורות. במסגרת כך, ניתן יהיה להביא בחשבון גם את השאלה האם חלה רגעה בשטח. לצורך קיצור הזמן שנדרש לבחינה נוספת נספתח של החלופה, אני מורה על ערכות תסקיר ממשלים בעניינו של המשיב, שבಗדרו יבחן שירות המבחן לנوع הצעות לחלופות מעוצר אחרות. התסקיר יוגש לבית המשפט המוחז עד ליום 21.12.2014. עד להחלטה אחרת על-ידי בית המשפט המוחז ישאר המשיב במעוצר.

ניתנה היום, ו"ז בכסלו התשע"ה (9.12.2014).

שופט